

Obsah

ÚVOD	11
Tomáš Zima Předmluva rektora Univerzity Karlovy	11
Aleksi Šedo Předmluva děkana 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy	13
Milan Kubek Kulisy se mění, podstatné však zůstává	15
Helena Stehlíková Pacient a lékař, dva věrní a neoddělitelní souputníci procházející dějinami celé medicíny	17
Radek Ptáček, Petr Bartůněk Lékař a pacient v moderní medicíně	19
1 VZTAH LÉKAŘE A PACIENTA V OBECNÝCH SOUVISLOSTECH	21
1.1 Helena Haškovcová Vztah lékaře a pacienta v proměnách času	23
1.2 Jaroslav Hořejší Vztah lékaře a pacienta z pohledu pacienta	31
1.2.1 Moje kůže je pouze vrcholkem ledovce	31
1.2.2 Poznat nemoc na vlastní kůži	32
1.2.3 Pohled lékaře a pohled pacienta	33
1.2.4 Co znamená vztah lékař–pacient?	34
1.2.5 Svět lékaře a svět pacienta	36
1.2.6 Empatický lékař	38
1.3 Jan Mach Právní souvislosti vztahu lékaře a pacienta	43
1.3.1 Právní základy vztahu lékaře a pacienta	43
1.3.2 Technologická koncepce medicíny	44
1.3.3 Ošetřující lékař podle zákona a v praxi	44
1.3.4 Iatropatogenie – poškození pacienta nemocničním prostředím a chováním zdravotníků	47
1.3.5 Ekonomické limity ve vztahu lékaře s pacientem	48
1.4 Marek Vácha Etické souvislosti vztahu lékaře a pacienta	53
1.4.1 Paternalismus: velký lékař a malý pacient	54
1.4.2 Partnerství: stejně velký lékař a stejně velký pacient	55

1.4.3	Realita: větší lékař a menší pacient	56
1.4.4	Dobro občana a dobro pacienta	56
1.4.5	Princip autonomie mimo nemocnice	56
1.4.6	Princip autonomie ve zdravotnictví	58
1.4.7	Mezi paternalismem a partnerstvím	58
1.5	Jiří Raboch, Josef Pavlát	
	Psychologické souvislosti vztahu lékaře a pacienta	61
1.5.1	Terapeutický vztah	61
1.5.2	Problémy vztahu lékaře a pacienta, jejich řešení	62
1.5.3	Ohrožený terapeutický vztah	65
1.6	Sylva Bártlová	
	Sociologické souvislosti vztahu lékaře a pacienta	71
2	VZTAH LÉKAŘE A PACIENTA V OBOROVÝCH SOUVISLOSTECH	79
2.1	Pavel Pařko	
	Vztah lékaře a pacienta v chirurgii	81
2.2	Jan Žaloudík	
	Vztah lékaře a pacienta v onkologii	83
2.3	Petr Bartůněk	
	Komunikace lékaře a pacienta s přihlédnutím k vnitřnímu lékařství	87
2.4	Pavel Calda, Laurence B. McCullough, Frank A. Chervenak	
	Etika v porodnictví a gynekologii	91
2.4.1	Klíčové definice a pojmy	91
2.4.2	Vzájemné působení principu prospěšnosti a respektování autonomie při postupech v gynekologii	96
2.4.3	Vzájemné působení principu prospěšnosti a respektování autonomie při postupech v porodnictví	98
2.5	Ivan Novák	
	Dítě v dnešní medicíně – právo, psychologie a komunikace	105
2.5.1	Práva dítěte	105
2.5.2	Obecné zásady komunikace	106
2.5.3	Psychologie dítěte jako východisko komunikace s dětmi v jednotlivých věkových obdobích	106
2.5.4	Komunikace s rodiči	107
2.5.5	Rodiče a děti v primární zdravotní péči	108
2.6	Svatopluk Býma	
	Vztah lékaře a pacienta v primární péči	111
3	SPECIÁLNÍ TÉMATA	117
3.1	Marta Munzarová	
	Lékař a pacient ve výzkumu	119

3.2	Richard Rokyta, Jitka Fricová	
	Lékař, pacient a bolest	125
3.2.1	Vztah lékaře a pacienta při léčbě bolesti	125
3.2.2	Informovaný souhlas s analgetickou léčbou	126
3.2.3	Organizace léčby bolesti v České republice	127
3.3	Vladimír Bencko, Radek Ptáček, Jiří Raboch	
	Motivace pacienta k léčbě a preventivním opatřením	129
3.3.1	Compliance	129
3.3.2	Konkordance	130
3.3.3	Adherence	131
3.3.4	Psychosociální aspekty percepce zdravotních rizik populací	135
3.4	Jiří Beran	
	Rozhovor lékaře a pacienta	141
3.5	Felix Irmíš	
	Stres ve vztahu lékaře a pacienta	145
3.5.1	Stresující výroky lékařů	145
3.5.2	Stresující výroky pacientů	147
3.5.3	Stres mezi lékaři	148
3.5.4	Stres lékaře jako pacienta	148
3.5.5	Různé zátěže pacienta	149
3.5.6	Stres pacienta v nemocnici	150
3.5.7	Komunikace a její závislost na temperamentu	151
3.5.8	Individuální variabilita v léčbě	152
3.5.9	Psychosomatika a redukcionismus	153
3.5.10	Mezi diagnózou a stonáním. Kvalitativní výzkum	153
3.5.11	Spiritualita	153
3.6	Radkin Honzák	
	O komunikaci mezi lékařem a pacientem	157
3.7	Jaromír Matějek	
	Etické poradenství – vývoj a přínos pro zdravotnické zařízení a pro pacienta	161
3.7.1	Historické souvislosti vzniku etického poradenství	161
3.7.2	Výzvy, na které etické poradenství reaguje	163
3.7.3	Úkoly etického poradenství	163
3.7.4	Přínos etického poradenství	164
3.8	Josef Kořenek	
	Potenciál lékařských stavovských ctností v moderní medicíně	167
3.8.1	Pojem ctnosti	167
3.8.2	Kultivace étosu lékaře prostřednictvím lékařských stavovských ctností	168
3.8.3	Lékařské stavovské ctnosti – morální ideál lékařské praxe	171
3.9	Libuše Čeledová, Rostislav Čevela	
	Lékařská posudková služba a její klienti	173
3.9.1	Posudkové lékařství	173
3.9.2	Rozvoj oboru a lékařské posudkové činnosti	174

3.9.3	Posudkový lékař a jeho klient	175
3.9.4	Klient a jeho posudkový lékař	178
Rejstřík	181
Souhrn	185
Summary	185